

Asia: VN/4507/2021

Lausuntopyyntö työryhmän luonnoksesta maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaksi (MISU)

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko ehdotettu maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimenpidekokonaisuus tasapainoinen, vaikuttava ja toteuttamiskelpoinen?

1. Onko ehdotettu maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimenpidekokonaisuus tasapainoinen, vaikuttava ja toteuttamiskelpoinen?

Käsillä oleva MISU -ilmastosuunnitelmaluonnos täyttää mielestämme nuo kolme mainittua ehtoa parhaan nykytiedon valossa. Maatalous/elintarvikesektoria koskien kokonaisuus koostuu monista ehdotetuista toimenpiteistä, joista osaa on jo aloitettu tai ollaan aloittamassa. Lisäksi jätetään sijaa uusille toimenpiteille, joiden toteutus vielä tarkentuu uuden tutkimus- ja kokemustiedon valossa. ETL pitää tärkeänä 'Hiilestä kiinni' ja vastaaviin -tutkimus- sekä pilottihankkeisiin panostamista. Myös laskenta- ja mittausmenetelmistä voi syntyä uutta tietoa, mm. turvemaiden päästöihin sekä humuksen hajoamiseen tai sitomiseen liittyen eri olosuhteissa.

Maataloudelle vuodeksi 2035 asetettu 29 %:n vähentämistavoite on haastava, ja maankäyttösektorin rooli on keskeinen tavoitteen saavuttamiseksi.

ETL:n mielestä on tärkeää, että luonnoksessa tavoitteena on kotimaisen elintarviketuotannon määrän ja laadun säilyttäminen jatkossakin, ja mahdollisuuksia säilyä kasvattaakin sitä. Siksikin tarvitaan laaja kirjo valittuihin tavoitteisiin johtavia toimenpiteitä. Monet yritykset ovat jo omassa toiminnassaan ja hankintaketjuissaan olleet aktiivisia, ja lähteneet kehittämään ja pilotoimaan uusia ratkaisuja tuotannon ja tuotteiden hiili- ja muiden ympäristöjalanjälkien alentamiseksi. Maatalouden ja elintarviketeollisuuden hiilitiekartat toimivat saman tavoitteen suuntaan.

Vaikka osa ehdotetuista toimista poistaa peltoa tuotannosta, ovat luonnoksessa esitetyt toimenpiteet pääsääntöisesti elintarviketiljelyn yhteydessä käytettäviä ja siihen soveltuvia, parhaassa tapauksessa sitä tukeviakin. Pidämme tärkeänä, että tämä linjaus pidetään pääsääntönä jatkossakin.

2. Toimeenpanon näkökulmasta maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa hyväksyttävyyys ja oikeudenmukaisuus ovat tärkeitä. Arvioi niiden toteutumista suunnitelmassa.

Hyväksyttävyyys ja oikeudenmukaisuusnäkökulma on noussut eniten esille turvemaakysymysten kohdalla. ETL ei ota yksityiskohtiin kantaa, mutta painottaa, että turve- ja muut korkeahumuksiset maat ovat tärkeä ja satovarma osa Suomen maataloutta. Siten muutokset eivät voi olla isoja eivätkä äkillisiä. Toimenpiteissä voidaan ensisijaisesti keskittyä humuksen vähenemistä torjuviin viljelytapoihin ja käytäntöihin. Rajoituksista aiheutuvat kustannukset tulee kompensoida maataloustuottajille ja muulle tuotantoketjulle sekä toimien laajuuden ja tehon saavuttamiseksi, että oikeudenmukaisuussyistä.

Pidämme erittäin hyvänä ajatuksena turveviljelyn tiekartan laatimista. Kun sovitut rajoitukset esim. uusiin raivauksiin on tehty, sekä noudatetaan hyviä viljelykäytäntöjä, tulee myös turvepeltojen tuotanto hyväksyä tärkeänä osana Suomen maa- ja elintarviketaloutta. Elintarviketeollisuus ei halua joutua asemaan, jossa turvepeltojen tuotanto esimerkiksi hinnoiteltaisiin markkinoilla muusta tuotannosta poikkeavasti. Turvemaiden käyttöön liittyvät kysymykset tulee siten ensisijaisesti ratkoa yhteiskunnallisella tasolla.

Tuleva valmistelussa oleva EU:n metsäkatoasetus saattaa nähdäksemme vaikuttaa merkittävästi käytännön mahdollisuuksiin raivata metsää pelloksi myös meillä. Asetuksen soveltamisala laajennee jatkossa, ja jo nyt kotimaan maataloustuotteista naudanlihan mukanaolo asettaisi isoja rajoituksia sekä liha- että vilja- ja rehumarkkinan käytännön toimivuudelle. Esimerkiksi markkinoilla liikkuvan viljan täydellinen eriyttäminen metsäkatostatuksen ja käyttökohteen mukaan on haastavaa. Jäljitettävyyys siten, että voitaisiin nimenomaisesti osoittaa, ettei tietty viljaerä tai vaikkapa sen prosessoinnissa syntyviä sivujakeita päätyisi myös lihanautojen rehuun, tuntuu suhteettoman kalliilta vaihtoehdolta. Samantapainen haaste lienee puutuotemarkkinoilla. Metsäkatoasetuksen lopullinen muoto on vielä ratkaisematta, joten tilanne jää siten nähtäväksi.

3. Muuta huomioitavaa suunnitelmaluonnoksesta.

-

Heikkilä Pekka
Elintarviketeollisuusliitto ry - Pekka Heikkilä